

[0513]

OANFOLLING OP

DE BRIEFWIKSEL TUSKEN SIMKE KLOOSTERMAN EN DOUWE KALMA
BISOARGE FAN DR. DINA SIMONIDES (= ESTRIK LII) (GRINS 1976)*Forantwurdung*

Spitigernôch nêi it útkommen fan De briefwiksel tusken Simke Kloosterman en Douwe Kalma (Grins, 1976) waerden op 28 maart 1978 to Twizel troch ds. A.D. Wumkes noch seis brieven fan jf. Kloosterman oan Kalma foun. It útjaen fan dy brieven mei tinkt my net wachtsje op myn oare plannen y.f.m. Simke Kloosterman, dat dêrom folgje se hjir. Ta it bistean fan guon fan dy brieven hie Ph.H. Breuker al konkludearre yn syn yngeande resinsje yn Trotwaer 1977 317ff., dy't ek wiist op 'e noch net biskreaune slûf fan brief 383 (18-11-1938) en op in PB-nr fan troch de skriuwster makke listen fan eigen wurk: ûnder hs. nr. 1767 9c, de list fan 1936, blik ek to fallen dy fan 1916, beide troch Kalma yn It Beaken II 99ff. noch neamd as syn eigendom en dus hearrende ta 'de briefwiksel'. Net oan de oarder is hjir de forhâlding fan de listen 9c ta 1767 8-9b, de lêste fan 'Wintermoanne 1935' en dy syn relaasje ta de list dy't ik sont 1935 yn myn bisit haw en mei de oanfollingen fan J.H. Brouwer en M.K. Scholten publisearre yn It Beaken I 110ff. (sj. ek II 103ff.). Yn de hs-samling F. Buitenrust Hettema op 'e PB sit har earste list, fan 12 oktober 1911.

*Grins**D. Simonides*

tusken I* en I

[s Gravenhage. 22 Nov. 1915.]

Oan 'e Rjue-Eable Hear. D. Kalma.

Grins.

Achte Hear.

Fen 'e moarn stjûrde de hear Jongbloed my ynlizzende brievekaart mei Jo forsyk. Ik jow Jo by dizze frijichheit, om hwet, of yn syn gehiel "de Keningssoannen" oer to nimmen en út it bygeande listke ek fierder, hwet Jo haget for Jo blomlêzing.

Langlêsten koft ik in boekje oer 'e *Nij-fryske biweging* fen D. Kalma, Ljouwert. Binn' Jy det altomets? Den moat ik Jo dit sizze: det it wol ris goed is, det 'r in flinke maitiidsstoarm oer 'e fjilden fen 'e fryske letterkinde waeit. der sit nij libben, jonkheit en sinne yn.-

Jo sukses tawinskjend mei de útjefte fen Jo blomlêzing, mei heechachting:

S. Kloosterman.

's Gravenhage. 22 Nov. 1915.

van Weede van Dijkveldstraat 29.

*) [Kalma skreau boppe s.1] Brief fen S. Kloosterman oan D. Kalma. [en ûnder s.1] Dit brief is it earste fen de lange rige fen S.Kloosterman oan D.Kalma oer de jierren 1915-'38.

tusken 1 en 2*

[s Gravenhage 12 Dec. 1915.]

Oan 'e Rjue-Eable Hear D. Kalma.

Ljouwert.

Achte Hear Kalma.

Bygeand sjogge Jy, det ik oan Jo forsyk, om in fers for Jo blomlêzing, foldien ha.- Omtrint dit fers "Myn lân", bihâld ik my alle rjuchten for, omt ik it letter sels ek printsje litte wol yn in nije samling oarspronkelik proza en poezy fen myn hân, ferfolch den op "Ruth". As de blomlêzing fen Jo yn 't ljocht komt, wol ik it graech witte, omt ik it keapje wol, net sasear om myn eigen ferske, mar mear om to teanen, ho-t ik Jo skrippen, om ek de jongerein, sa's Rinke Tolman en sa oan 't wird komme to litten - wardearje. Mei myn eigen lytse kreft kin ik neat oars, as Jy myn *folkomene sympathie* to jaen yn 't jinge Jo ûndernimme en hoopje sa fen herten, det Jy Yens moaije idealen ta in sterke, nije Wirklikheit folgroeijen sjen scille. En ik leau ek, det it sa komme scil

Sikersonk ha 'k Jo kritiken lêzen yn 'e Ljouwert[er]. Tominsen dy fen 'e lêste tiid. Mar earst wist ik net, det K. fen Raerd en K. fen Ljouwert en K. nou fen Grins ien en diselde wierne. Nou bigriep ik it ynienen út Jo briefwiksel mei my en moit it my, se allegearre net lêzen to habben. Mar fen 't simmer ha wy moannen útfenhûs west en den wirdt lêzen net folle. Ik feronderstel wol, det Jo dy kritiken letter as samling gearje scille en den útjowe, min hâldt den ek better it forbân as yn in krante en derby, hja binn' 't wirdich, net as skûrpompier fortutearze to wurden. Hwet Jy fen my seine yn dy kritiken, it is wier, o sa wier! Ik ha 't yn myn hert nea iens west mei dy konvinsje fen fen âlds, fen âlds: en hie 'k in geestige kritikuspinne fiere kind, hwa wit, op hofolle tournooien ik ek net mei swird en skild de ridders fen 'e droevige figuer ta in pinnestriid útdage hie. Nou koe 'k neat oars dwaen, as yn "Ruth", myn djipste tinzen hjar eigen wegen gean litte, yn 'e hope, det dy op hjar eigen iensume wegen tominsen ris ien reisger mette mochten, dy't krektlyk tochte as hja, miskien kreftiger - foarser en -- moediger, mar dochs yn 't djipste fielen allyk. En it is in forkwikking, nou to witten, det der tominsen optheden guont opstien binne, dy-t der krekt sa oer tinke as ik.- Do 'k as great fanke de earste stikjes skreau, stie it Waling Dykstradom yn folle gloarje, brûzden de fryske selskippen (hwer ha se nut ta west?) as gleauwnreade poddestoellen ta de groun út en bidreauwne de ljue súver afgoadentsjinst mei de Halbertsma's. It is de oarder fen 'e wrâld - sjoch de hiele litteratuurskiednis mar nei - oeral itselde. En

*) [Kalma skreau boppe s. 1] Brief fen Simke Kloosterman oan D. Kalma.

nou't der nei jierren ris hwet fris bloed yn ús Fryske letterkinde bigjint to streamen, sizze de âlde mantsjes: "hea, hwet's det? Scoe 't ek kwea kinne? It is sa sterk, sa jong! Kinne ús âlde herten det noch wol feneare?" Oan jeugdsamme is noch nimmen stoarn, stumpers, wol oan 'e klûmskens by in útbarnde hird, dy't noait syn libbensdagen wer waerm wurde kin. Hwent det fjûr fen dy âlde tiid hat gjin *rjucht fen libben* mear en likemin *rjucht op libben*.-

Hwet Jy sizze fen dy nije redactie fen "Fryslân", ik harke der ek raer fen op. It eindsjebislút is nou ommers, det der neat oa[r]s foroare is as 't omdoapen fen in namme "Forjit my net" yn "Fryslân". Det moit my tige. 't Is miskien dom, mar ik hie tocht, de leden scoene nou ris stimme moatten ha oer in redactie, hielendal nei hjar eigen sin. It tal hie opmakke wurde moatten en der neffens foart en den allegear net langer as fiif jier en den allegear wer ôftrede. Den hiene wy tominsens om 'e fiif jier hawn "een nieuwe lente en een nieuw geluid." En nou rint it wer op neat út. Sa's in bulte yn 't Frysk fen 'e lêste 15 jier.-

Hwet ik noch sizze wol. Hjoed ha Jo dr. Schepers toreden stien en omraek fen andert tsjinne. Schepers wol fen twa wallen ite, komt it my for. Frysk for 'e helte en Hollânsk fen 't selde - - bah - - dy healslachtigheden! Jow dyn ljeafde oan ien ding, man en den foargoed. Min preauwt de hollânske tinzjende Fries yn syn wurden. En min kin nea net *twa* hearen tsjinje, det witte Jy as theoloog ek wol.- Ik dwael ôf en wol foet by stik hâlde. En det is: Jo nei oanlieding fen Jo stik fen hjoed oer Schepers to freegjen, yn hokker hollânske krant Jy de stikjes fen Cannegieter tinke to bisprekken.. Dit wol ik *graech* witte en scil den moite dwaen, om se ek to lêzen to krijen. -

For hjoed stek ik der nou in stokje by.-

Heechachtsjend mei frjeonlike deisizzing:

S.Kloosterman.

's Gravenhage 12 Dec. 1915.

v. Weede v. Dijkveldstr. 29.

P.S. As Jy der bilang yn stelle, kinn' Jy for Jo blomlêzing ek noch wol hwet krije út 'e dichten fen myn Heit J.R. Kloosterman.-

tusken 2 en 3

['s Gravenhage 23 Jan. 1916.]

Oan 'e Rjue-Eale Hear. D. Kalma.

Ljouwert.

Achte Hear Kalma.

Nou ha Jy licht wol tocht, det ik al hwet lilc wie oer Jo kritiek yn 'e Ljouwter krante, omt ik net sa gau weromskreau. Det is alhielendal net wier - troch bisûndere

droktme koe 'k in deimennich gjin tiid fine for brieveskriûwen en derby ha 'k tofolle bilangstelling for 't Frysk, om der my yn in amerijke mei in briefke fen neat ôf to meitsjen. Ek ken ik Jo karakter al sa goed (sûnder ea mei Jo praet to hebben) det ik wit, ho-t lof en blaem ef sêfter sein, it minder moai-finen fen myn wirk yn Jo kritiken, dochs altyd is de miening fen in *earlîk* man, dy-t wier wêze doar tsjin frjeon en fijân. Jy wite, hwet de Génestet seit: Een vriend, die mij mijn feilen toont. enz. En der bin ik it mei iens. Leau derom net, det it my gjin goed docht, ek eat ris in wardearjend wird oer myn wirk to hearren - wol faken en foaral yn 'e lêste tiid, ha 'k der wol ris om tocht, om 't hiele Frysk mar oan kant to lizzen en my hielendal oan 't Hollânsk to wijen. Jierren lyn ha 'k in setsje meidogster west oan 'e Hollânske Lelie en 't binn' dochs gjin ûnbikende paden mear, dy-t ik den wer biwandelje scoe. Det baentsje-taskikken by erfrjucht, (meij 'k hast wol sizze), yn 'e Fryske letterkindige mienskip, de bispottelike ophemeling fen inkele persoanen en 'e opoffering fen 'e saek om 'e persoan, hwer ik foaral it each ha op it útjaen fen it nij wykbleed, det suver wachtsje moast op Waling syn dead en nou mar in hiele lytse kans mear hat, om libbenskreftich to wurden - det binn' allegear fen dy dingen, hwer ik it lang net mei iens bin en ek altyd tsjin-abbelearje scil. Nou hie 'k hope, Jy as in kreftige foarfechter fen in nije, soune streaming scoene Jo oanslúten ha by it selskip, om ús mei to helpen, der ris hwet in oare geest yn to jeijen. Wy scoene der earst noch wol de minderheid ha, mar de aksje fen in minderheid, as dy goede lieding hat, der moat eltse sterkere mearderheid dochs mei rekkenje. Sjoch de soosjalisten mar yn 'e Twadde Keamer. Derom moit it my tige, det oan 't nou ta Jo namme net foarkomt op 'e ledelist. Jo reden earbiedigje ik fensels - ik wol der net ynkomme, ho'n sterke steunder wy oan Jo misse mei wird en died.- Nou jister seach ik yn Slj. en Rj. Jo namme ek ûnder de meidoggers. Jy scill' se, hoopje ik, dochs beide allyk bihânnelje en ek hwet fen Jo kreften jaen oan "Fryslân?" Ik bin tominsen wol fen plan, der ris hwet hinne to stjûren Mocht it hjar net haegje, om 't op to nimmen, nou hawar! lit ik it sels útjaen, as de oarloch oer is. Dit jier komt der neat mear fen my yn Swâneblommen - 'k ha wol hwet ûnderhânnen, mar hird arbeidzje kin 'k net en dy proazaforhalen nimme in bulte tiid. Ik bin tige nijsgjirrich nei Jowes yn Swâneblommen en sjoch 'r al nei út. Yn Slj. en Rj. bigjint ek in aerdich forhael "Wûndere Wytske", der leit wol hwet yn, leau 'k. Witt' Jy de skriûwer ek? Kennne' Jy de skriûwer ek fen "Pater Gerolt fen St. Jansgea": Bartstra. Det boek bihânnelt in stik Fryske Skiednis, moai forteld. Scoe dy skriûwer wol mear oer Fryslân skreaun ha yn 't Hollânsk?

Tsjinwirdich stiene yn 'e "Gulden Winckel" ek stikken oer 'e Jong-Fryske Taelbiweging fen Rinke Tolman. Hja binn' tige wardearjend for Jo, in lof, der t ik my jerne by oanslút. Rinke Tolman hat tsjinwirdich ek fersen yn

"Fryslân".- Jy skreauwe noch oer dy kritiken yn 'e Ljouwerter. As Jy se misse kinne, wol ik dy noch graech ha oer Rinke Tolman, I en II en I fen Jan fen 'e Gaestmar. De oaren ha 'k allegear al trou biwarre. Nou hjoed, wylt ik dit skriûw, hat 't for t earst it Frysk fen 'e preekstoel klonken to Ljouwert. De reis is to fier, oars hie 'k it mei oanhearre wold. Hwet scoene Jy my in deugd dwaen kinne, as Jy my Jo persoanlike bifining ris fortelden, hwent fensels, Jy ha der west as taharker. Ho foldiich it it folk, de greate massa? Hwet tocht Jo?- En 't yn 't bisûnder, ho foldiich 't Jo? Net de wurden, dy wierne goed fensels, mar hokker yndruk krigene Jy derfen? Scoe 't Frysk fêste foet ek derre krije kinne? of scoe ['t] yn 't prôven weidôvje as fjûr sûnder lôge? Graech hear ik ris hwet hjirfen.-

Woll' Jy ek noch de dichtbindels fen myn Heit ris ha, om der hwet út to sykjen for Jo blomlêzing? Licht fyn Jy der noch hwet nijs yn det Jo haget. Ien gedicht stiet, op mesyk set, yn 't Nij Frysk Lieteboek. Simmerjoun, hiet it. Licht kenn' Jy it wol.-

Likegoed as to Ljouwert, is hjir ek alles by 't âlde. It greate nijs, der elts op wachtet, is de opfiering yn 'e Franske opera 'fen "Quo Vadis" nei de roman fen Sienkiewicz, Jo fensels ek wolbikend. Ik hoopje it ek to sjen, ik hâld noch al fen 'e Opera en den Verkade. As de "Magiër" fen Chesterton spile wirdt, det moatt' Jy ek altyd sjen. 't Is in geestiche parodie op Shaw en syn mienings.

En nou for hjoed: út. Mei heechachtinge en groetenis,

Frjeon: S. Kloosterman.

's Gravenhage 23 Jan. 1916.

v. Weede.v. Dijkveldstr. 29.

tusken 3 en 4

['s Gravenhage 6 April 1916.]

Oan 'e Rjue-Eale Hear D. Kalma.

Ljouwert.

Achte Frjeon Kalma.

Do-t Jy my langlêsten skreauwen, det Jysels de skriûwer wierne fen "Wûndere Wytske", harke ik der al hwet frjemd fen op. Wol derom, omt ik mar forfêst miende, det Jy Jo allinne mar bimoiden mei dichtsjen en kritieken-leverje fen Frysk wirk. It wird fen wardearring, det myn lêste brief bifette oer "Wûndere Wytske", nim ik net werom - by al de flaters fen syn jonkheit hat it dochs ek wer kwaliteiten, dy-t it ta wirk meitsje, det fier boppe in hopen fryske stikken stiet, dy-t ús tsjinwirdich foarset wurde. Jy skreauwen dit forhael, do-t Jy sa'n jier ef achtsjin wierne en ik Harald ek - 19 wie 'k leau ['k], hwet scoe 't nou hiel oars bislaen! tink ik wolris, as ik 't lêz! 't

Is jonkheitswirk mei al syn great lek en brek, wit ik sels wol 't allerbeste, min stroffelt oer tûzen mâlde flaters, mar ik woe 't dochs net misse yn 'e rigel fen 't útjown wirk en sadwaende stiet it yn "Ruth".-

En nou moat ik ek noch ris efkes opkomme tsjin Jo miening, as scoe ik nea net lyriske poezy dichte ha. Dit 's fier mis. Al is 't net printe en wirdt it miskien ek wol noait, it bistiet! en foar sa fier as ik der sels oer oardielje kin, binn' der dichten ûnder, dy-t ik-sels hiel hwet heger stel as de bêste dichten, dy-t ea fen my printe binne. Hja binn' sa sterk fen fieling, sa strikt persoanlik, soks printsje litte, ik wit net.----- Miskien, as 'k ris in âld wyfke wirdt mei wyt hier, det 'k den de drystens noch ris krij en lit se ûnder de minsken gean. Hjir binn' de titels fen inkelen: Sé. 1904. Moandei 1904. Oantinken 1905. De Sjonger. 1909. It âlde hûs 1910. De kristallene tsjilk 1910. Libben 1912. Maeije 1913. De fûgel 1915. Dei 1915. Skimerjoun 1916. Pearls 1916. Fensels, der binn' noch folle mear, det 's to bigripen. Guont binn' ek al wer forskûrd, in minske is sims wol slaef fen syn stimmingen-. Eart Jy Jo kritieken net dien hiene, woe 'k hjir net oer skriûwe, 't scoe wêze, as 'k Jo biynfloedzje woe, mar nou moat it my dochs efkes fen 't hert. En ik fortink Jo sterk, Jy scill' yn in heimsinnich skriûwboerd hjir ef der ek wol in skrift ha mei soks. It libben hat ús allegearre wol mei sterke earmen widze, inkelen hâlde syn sangen yn wûnder oantinken fêst.-

Oan't nou ta falt it nije Frysk Wykbled my tige ôf. Min kin hast sizze, it Gaestmer Wykbled, hwent Hof nimt hast alles yn bislach en as ien persoanlikheit to sterk sprekt yn 't algemiene, wirket det forfeelsum. Ik kin 't net helpe, ik hie my sa'n hulte fen "Fryslân" foarsteld en det Jo der yn skriûwe scoene en de oaren fen 'e jongerein, och Frjeon, sa echt "een nieuwe lente en een nieuw geluid", it nije, hwert al de hearlikheit fen 'e hiele wrâld mei ynlet wirdt. En nou bislacht it sa. Jy binn' nou Lid fen 't Frysk Selskip, net? As 'k Jy nou ien ding riede mej: *blúuw Lid*, bitank' der nou daedlik yn in hiethollige bui net wer foar. Mear kin ik der net fen sizze, mar dit is *frjeoneried* fen frjeon nei frjeon. Takommende simmer ha wy plan, by wolwêzen yn Fryslân to útfenhûzjen en hoopje ik it sa to skikken, det 'k ek komme kin op 'e forgearring fen Frysk Selskip. 't Scil der den ek wol nuten krêkje oer 't Wykbled, leau det mar, guont scil de earen den wol bikôge wurde. En den hat de jongerein ek rjucht fen praten, krekt likegoed as de âlderein, dy-t it allegearre folle better wit as wy, allinne, omt hjar tal jierren greater is. Mar hwet kin 't my skille, as de beam mar skaed jowt, ho lang 't 'r wirk hawn hat, om great to werden? Neat ommers, as hy my datjinge mar biedt, hwet ik fen him forwachtsje. Der komt it op oan.

O! o! en nou't ik Jo kritieken noch ris neilêz, lêz ik ta myn skrik det Jy sizze, ho folleste minder myn manljueskarakters teikene binne as de frouljue's. Ik scil

net sizze, det it net wier is, mar alhielendal wier is ek wer oars. Yn 'e measte stikken binn' frouljue haedpersoanen - as sadanich skerper teikene, mear dêr't it ljocht op falt. Stimperich hoege de manljue derom net to wêzen, op 't pompier net en yn wirklikheit ek net. Jy meitsje my itselde forwy, det Goethe ek altyd dien wirdt: syn frouljue libje (lêz 't mar nei) syn manljue rinne der as skaedskimmen by lâns. En hy, de learde, de greate witter, scil 't wol hiel hwet better witten ha as 't lytse frysk fanke. Nou, yn 'e nije fryske roman (Hora's fen Hastings.) binn' tafallich manljue de haedpersoanen. Wychman en Fokke, syn soan, Nuttert, de soosjalist, Date de dichter en doorné Fleurin, Jo ambtgenoat. Frouljue giene der net folle troch it stik en den as bypersoanen, dos dit scil wol better yn Jo smaek falle.

"Quo Vadis" ha 'k noch net hinne west. Trijeris is 't mar jown, en do wie Mem krekt net goed. Ik ha altyd hwet ophawn mei dit boek, foaral de figuer fen Petronius haget my. Dy is for my as 't byld fen 't âlde, hearlike Griekenland selme, dy-t de wysheit, de moaijens, it opperste libbensgeniet fen dy dagen yn syn siel opnaem hat as in flinter de hiele simmer yn ien libbensdei.

Langlêsten ha wy al nei "Fientje Beulemans" ta west. Ordinair, der wie suver neat oan. Ik forfeelde my tominsen en sjoch ljeaver de maitiidssé slaen, tsjin 'e opgriene skoeing of in kastanjebeam knopjen yn 'e lijte. En Jo? Ho is "Vorstenschool" bifallen? -

Nou hâld ik for hjoed ris wer op. Ha Jy der ris sin oan, lit ek ris wer hwet fen Jo hearre.

Mei de groetenis, Frjeon:

S. Kloosterman.

's Gravenhage 6 April 1916.

v. Weede v. Dijkveldstr. 29.

tusken 4 en 5

Twizel 30 April '16.

Achte Frjeon Kalma.

Jy scille wol hwet raer opsjen, nou ynienen in brief to krijen út Twizel as andert op Yennis. Det sit sa: Jy witte, det myn Mem de hiele winter net fluch west hat en nou rette dokter mei 't moaije waer tige de bûtenloft oan. Wy gien' oars simmers altyd in setsje nei Twizel ta, hwer wy for ús eigen gebrûk in meubilaire hûs mei in greate tún habbe en húswarders soargje for 't ynoar[der]hâlden. Nou binn' wy der mar hwet earder hinnete in - fensels, ho lang wy hjir bliuwe scille, wit ik noch net, det hinget tige fen Memme tastân ôf, dy-t opheden moai foarútgiet. Hja is wol swak, mar net siik - it is in hertkwael en dokter hat alle hoop op betterskip, as Hja mar oansterket. Dit is ien fen 'e reden, do-t ik kennisse naem fen Jo forsyk, om mei sitting to nimmen yn 'e nije Fryske Ried, scil 'k it mar neame, - det 'r tominsen op dit stuit ien fen 'e aller-

greatste biswieren forfalle koe, to witten de greate ôfstân, dy-t den Haech skiedt fen Ljouwert. En ek al mei, om't ik tige by tige it greate bilang ynsjoch fen in kreftige nije oantrúnbiweging for it Frysk, dy-t sa brea-nedich is, as der tominsens noch hwet to-flecht komme scil fen ús tael, bin 'k der bliid ta, Jy sizze to kinnen, det 'k mar oer 'e oare biswieren hinnestappe scil en Jimm' dos op my rekkenje kinne for Jimm' Algemiene Ried. It scil noait oan my lizze, as der in birop op my dien wirdt om stipe for soks, den hoopje ik to helpen, for sa fier myn lytse kreft soks mar talit.

Ik bitrou sa folkomen, det Jy noch greate dingen dwaen scille for 't Frysk - ho en op hwet menear kin ik fensels net foarútsjen, mar *bitroue* doch ik it - do-t ik it earste stik fen Jo lies, wist ik it al - en sadwaende kin ik ek fan herten ynstimme mei Jo plannen. Der is gjin lauens yn en gjin "pake-sei-sa-sleauwens" en ek gjin skoalmasters wysheit of betterwitterij - it is sa earlik, sa wier, omt it fen 't hert syn bêste is en derom scil 't ek bistanber blike en groeije en sterk wirde, lyk as alles, hwet op goede stilen bouwd is.-

Hwet Jy skriûwe oer 'e "Hora's fen Hastings", det sit slim. It stik is lang, yn hânskrift folio sahwet 300 blêdsiden, dos det wirdt licht yn print 360 sahwet. It is my sa min bifallen mei Jongbloed syn útjefte fen "Ruth", det, wirdt de "Hora's fen Hastings" ea útjown, dizze earste fryske roman, sa moai en sa min 'r den ek is, útjown wirdt op eigen kosten en alhiel nei myn eigen smaek. Hie 'k oars hwet ré, den wie det for Jimm' - dwaende bin 'k al, mar fensels, fen 't winter is 't allegear neat waen, den hat min der gjin sin oan. Fluch hwat klear krije kin 'k net - in pear jier giet der altyd wol mei hinne en sims yt de pompierkoer de helte ek wol ris wer op. Hornstra skreau langlêsten ek al ris om in stik for "Fryslân" - it falt hjar leau 'k ôf, det 'k der net mear bilang yn stel. Mar Jan fen 'e Gaestmar syn pinne is sa willich, wirklik-wier, wy hoege der net by, om 't bledtsje fol to krijen. Mhr. Jansen fan Dimter hie ek in stik klear, mar det wie hjar ek al to lang, hearde ik en Jan syn stik dûrret nou al hast in healjier en nou ha se inoar noch mar krekt. As se nou beide ek noch dea moatte, ljeave sei! den sitte wy der licht noch in heal jier oan fêst! -

Wie det sitaet langlêsten net tige tapaslik op de fryske biweging? It trof my sa - ik tochte, det moat Kalma witte. Det boek is my sa bifallen, licht, det 'k it noch ris keapje. Der binne mar inkele boeken, dy 'k bisit wirdich achtsje. Ornaris is 't sa - lêzen en forgetten. In hiel inkele kipt him der út en komt yn 'e boekekast. Meast is 't den noch skiednis - forhalen jow 'k net folle om, ef 't moatte histoaryske wêze, byg. fen Marjorie Bowen of Ignatia Lubeley.

Hjir to Twizel hâlde wy der net folle lectuer op nei - it greate boek fen natuer leit alle dagen wiid-waech foar ús iepen en dêr ferlustigje wy ús yn. It is moai lêzen, it forfeelt ek noait. De wrâld is opheden sa, as it bern

him sjocht yn it dichtsje "Madonna": "Wûnder is him hiel de wrâld, Gouden, frjemd en great."

Ja, in wûnder is t, det oankommen yn libbensbloei fan natuer. De nachtegeal springt om ús hinne, de sangklister oargelt yn 'e foarnacht. Hwet is it libben dochs moai, myn Frjeon! -

Mem seit, as Jy dizze kant ris útkomme, den kinn' Jy wol ris oankomme. To Ljouwert kom ik foarearst net, tink 'k. Ik útfenhúzje der oars wol ris, oan 'e Emmakade 7. Det is sikersonk net fier fan 'e Emmastr.- hiel bikend bin 'k nou just net der yn dy bûren by 't Kanael, det hast in stedtsje op-himsels is. Yn nije wike bin 'k thús 4 Mei en 5 Mei en dy oare wyks de hiele wike, as der neat twiskenbeide komt. Den gien 'k ek al wer ris nei de Haech, hwent it hûs derre moat wjirre wurde, wy wenje opheden einliks op twa plakken.-

Heechachtsjend mei myn groetenis,

Frjeon:

Twijzel.

S. Kloosterman.

As Jy ris wer skriuwe, set der den mar net op: ôfsender dy en dy, hwent det giet de ljue hjir neat oan.

tusken 267 en 268

's Gravenhage 9 April 1930.
v. Weede v. Dijkveldstr. 29.

Achte Frjeon Kalma.

Jou brievekaertsje krige en past my bêst 17-18-19-20-21-22. Ik skriûw dizze data efkes, omt 17-18 is hjir de joune neat to dwaen fenwege de Stille Wike, oars koene wy sa moai hjir of der ek noch ris hinne, nou?

Yn elts gefal ljeafst gau efkes tyngje *fêst* hokker dagen as Jy komme en hertlik wolkom. Der leit al wer hiel hwet tiid twisken de lêste kear, yn dy twiskentiid hat ien fan myn ljeafste dreamen - de Italiaenske reis - him forwesentlike, moaijer en folsleiner as ik it ea winskje koe.

Der scil hwet to fortellen wêze!

Oant sjens dos mei hertlike groeten fan

Pim.

[By 383 (s. 437) oan to foljen:]

slûf: gjin bysûnderheden stimpel: Leeuwarden 18 XI 1938

segels: Willemine 5 s. (1926-'39)*

adres: De Rjue Eale Hear d' D. Kalma. Hertogstr. 14. Eindhoven.

ôfstj.: fen ibisstr. 45. Leeuwarden.

*) It jiertal 1935 m.w. 1939 by 284, 301, 317, 331 en 357.

[De listen út 1916 (mei D. Kalma syn poatleadoantekens) en 1936, opmakke fan S. Kloosterman (Prov. Bibl. hs. 1767 9c]

Skriften fen S. Kloosterman.

Beppe yn 'e fleur, proza, printe yn 't boek Ruth.

Sybrich fen Botnia, proza, pr. yn Slj. en Rjucht 1898.

De Lêste fen 'e ingwerda[']s], klearkaem yn 1899. (proza). [Kalma: Sw. 1914].

Harald de romrofte, printe yn 't boek Ruth. (poezy.)

As de klokken liede, proza, printe yn 't boek Ruth.

Leed en Wille, proza, printe yn 't boek Ruth.

Heiteljeafde, proza, printe yn Swânneblommen, jierboekje fen 't Frysk Selskip f. Tael en Skriftenkennisse fen 't jier 1905.

Ruth, proza, printe yn 't boek Ruth. [Kalma: Sw. 1904]

Brucht en Lysbeth, poezy, printe yn Swânneblommen 1906.

By de fjouwersprong, proza, printe yn Swânneblommen 1907.

De Hora's fen Hastings, proza. Fryske femyljeroman. noch net printe.

Ruth, in hânfol ieren. Samling fen proza en poezy, útjown 1910 by M.O. Jongbloed to Ljouwert.

Jan Minnema, proza, printe yn Swânneblommen 1912.

In hird man, proza, printe yn it boek: "It fryske foardrachteboek" fen D^r. Wumkes yn 1911.

[Kalma: De Widdou yn Frisia 1917

Harmen Sytstra Boek

Brimmerheide yn it
Jeugd yn Frisia 1920.]

Skriften fen Simke Kloosterman. Allegearre oarspronkelik.

Dizze opjefte is fen my-sels en sa folledich mooglik. Novimber 1936.

Proza en langere Fersen.

Beppe yn 'e Fleur proza, ré	1898.
printe yn Sljucht en Rjucht en 't boek Ruth.	
Sybrich fen Botnia proza	1898.
printe yn Sljucht en Rjucht 1898.	
De Lêste fen 'e Ingwerda's proza	1899.
printe yn Swânneblommen 1914.	
Harald de romrofte poëzy	1899 en 1900.
printe yn 't boek Ruth, útjown yn 1910.	
As de Klokken liede... proza	1900.
printe yn Slj. en Rj. 1900 en yn 't boek Ruth.	
Leed en Wille. proza	1900.
printe yn 't boek Ruth.	
Libbensbloei proza	1902.
printe yn 't boek Ruth.	
Heiteljeafde proza	1903.
printe yn Swânneblommen 1905.	
Ruth. proza	1903.
printe yn Swânneblommen 1904 en yn 't boek Ruth.	
Brucht en Lysbeth. poëzy,	1904.
printe yn Swânneblommen 1906.	
By de Fjouwersprong. proza	1906.
printe yn Swânneblommen 1907. -	

Lyts en Great. poëzy	1910.
printe yn Swânneblommen 19ii.	
„ <i>Ruth.</i> ” In <i>hânfol Ieren</i> . Samling fen proza en poëzy, útjown as boek de 12 ^e fen Novimber 1910 by M.O. Jongbloed to Ljouwert.	ré 1910.
Jan Minnema proza	19ii.
printe yn Swânneblommen 1912.	
In hird Man proza	19ii.
printe yn 't Frysk Foardrachteboek fen dr.Wumkes, útjown yn 19ii.	
Maitiid. proza	1912.
printe yn „Frisia” 1920.	
De Wize proza	1912.
Weagemearke beide weirekke.	
Swellemearke proza	1912.
printe yn in chr. Berneboek. Hokker??	
It Mearke fen 'e trije Einepyltsjes proza	1913.
printe yn in jiergong „Yn ús eigen Tael”? en yn it boek Twiljocht Teltsjes.	
De Widdou proza	1916.
printe yn Frisia 1917.	
<i>De Hoara's fen Hastings.</i> proza, skreaun yn útjown as boek de 25 ^e fen Novimber 1921 by de broerren Hoitsema to Grins.	1915-1916-1917-1918.
Ontslach proza	1917.
printe yn Frisia 1917.	
Leechlânsljeafde proza	?
Brimmerheide proza	1918.
printe yn 't Harmen Sytstraboek 1918.	
De Loksreis fen 'e Elfkes proza	ré 1917-1918.
printe yn Frisia 1918.	
Oantinken. proza	1917.
printe yn Frisia 1920.	
Stoarm. proza	1918.
printe yn Frisia 1920.	
Jeugd. proza	1918.
printe yn Frisia 1920.	
Maitiid yn Parys. proza	?
printe yn Frisia 1923.	
Jenneput proza. Mearke	?
printe yn Sljucht en Rjucht 1925 en yn it boek Twiljocht Teltsjes.	
Moarn op Flylân. proza	1926.
printe yn 't Krystnûmmer Jongfryske Mienskip 1926.	
<i>It Jubeljier</i> Histoaryske roman, skreaun yn 'e jierren 1920-1921-1922-1923-1924 útjown as boek de i ^e fen Decimber 1926. by de broerren Hoitsema to Grins. -	1924
Pipenútsje syn wúndere Reis. proza	1927.
printe yn Frisia 1927 en yn Twiljocht Teltsjes.	
<i>Twiljocht-Teltsjes</i> proza. In samling Mearkes, útjown as boek by de broerren Hoitsema to Grins de 30 ^e fen Novimber 1928. Mei illustraesjes nei pinteikeningen fen Hermy Kalis út den Haech.	1928.

<i>De Wylde Fûgel. poëzy.</i> In samling Fersen.	1931.
Útjown as boek by de broerren Hoitsema to Grins de 28 ^e fen Novimber 1931.	
<i>Great Teltsjeboek for Fryske Bern</i>	1932.
fen Simke Kloosterman en T. Hellinga-Swart. In samling proza for bern, útjown as boek by Brandenburgh en Co. To Snits yn Novimber 1932. Bânteikening fen Ids Wiersma.	
<i>Hengist en Horsa.</i> Novelle, proza.	1933.
biärbeide nei de âlde saga fen Hengist en Horsa, útjown as boek by Brandenburgh en Co. to Snits de 21 ^e fen Novimber 1933.	
<i>Spreuken.</i> proza. In samling fen 965 oarspronkelike Spreuken ré	1935.
Lisck fen Eijsinga - ballade yn fersen.	
Ré Septimber 1935.	1935.

*Koartere Fersen, printe en net printe.**

Winternocht,	ré de 6 ^e fen Febrewaris 1898.
It alderearste, hwet ik yn Frysk makke ha.	
Printe yn Sljucht en Rjucht en yn 't boek „Ruth"	
Hjerst.	ré 7 ^e Aug. 1898.
Printe yn Slj. en Rj. 1898.	
Bernelaeits,	ré 23 Maert 1899.
Net printe.*	
Sangen fen Jildou	ré 24 Maert, 7 en 8 April 1899,
net printe.*	
Frijheitssang	ré 8 Dec. 1899,
net printe.*	
Sémanslot	ré 12 Juny 1900.
printe yn Forjit my net.	
In Twirke	ré de 4 ^e Febr. 1900
printe yn Forjit my net.	
Ase's Sang	ré ii Febr. 1900 en 21 April 1900.
Net printe.*	
For in Bern	ré 22 April 1900.
yn Ruth	
Op 'e Mar	ré 23 April 1900.
Net printe.*	
Yn 'e Mieden	ré 6 ^e Maeije 1900.
Printe yn Forjit my net.	
Pûskeblom	ré 13 Juny 1900.
Net printe.*	
Marije	ré 14 Juny 1900.
printe yn 't boek „Ruth" en yn „De gouden Poort" fen professor Casimir.	
Sang út forfleine Dagen	ré 16 Sept. 1900.
net printe.*	
Fen âlde Dagen	ré 15 Sept. 1900.
net printe.*	
De Sisters	ré 24 Sept. 1900.
printe yn Sljucht en Rjucht.	
Sangen	
net printe.*	ré 28 October 1900.

Fen frede

Printe yn Slj. en Rj.

Bea

net printe.*

Trou

net printe.*

Fen Frijdom

Printe yn 't boek Ruth

Libben

net printe.*

Stille Joun

net printe.*

Yn 't foarige

net printe.*

Wersjen

net printe.*

Wolmoet

printe yn Sljucht en Rjucht.

Mastersprinte yn Waling Dykstra syn Eareälbom
en yn 't boek Ruth.**De Lêste Trou**

printe yn „Ruth“.

Memme Widzesang

net printe.*

Do wiste wol ho gau

net printe en ek net printsje litte.*

Sied

printe yn Slj. en Rj.

„Bloei en Stjer“

net printe.*

Hjar Sang:

printe yn 't boek „Ruth.“

P.T.:

net printe *.

Séman:

net printe *.

As jounfré komt:

net printe en net printsje litte.*

For Mem:

net printe *.

De Cynicus:

net printe.*

Hy, dy-t it woan...

printe yn Forjit my net en Ruth.

De Stoarm:

net printe *.

De Keningssoannen:mei mesyk. Printe sûnder mesyk yn Forjit my net,
mei mesyk yn 't boek „Ruth“.**Oermoed:**

printe yn Forjit my net.

By in leech Widzke:

net printe.*

ré 9e Decimber 1900.

ré 20 Jannewaris 1901.

ré 20 Jannewaris 1901

ré 20 Jannewaris 1901.

ré 22 Jannewaris 1901.

ré 12 July 1901.

ré 13e April 1901ré 12e Juny 1901ré 14e July 1901,ré 14e July 1901.ré de 26e April 1902,ré de 3e Febrewaris 1902,de 3e Febrewaris 1902,

ré de 10e fen Maeije 1902,

ré de 13e July 1902.

ré 13 July 1902,

ré 13 July 1902,

ré 17 July 1902,

ré 20 July 1902,

ré 20 July 1902,

ré 17 July 1902,

ré 21 July 1902,

ré 23 July 1902,

ré 1 Aug. 1902

ré 9 Juny 1902,

ré 9 Juny 1902,

Ivich skaet, ivich trou, net printe *.	ré 18 Nov, 1902
Dû fregest my to sjongen....: net printe *.	ré 26 Dec. 1902,
For dy: net printe.*	ré 26 Dec. 1902,
Langstme: net printe *.	ré 29 Dec. 1902
Trouwe Ljeafde: net printe.*.	ré 29 Dec. 1902,
Ho wrigg'lje, ho soeije....: net printe *.	ré 30 Dec. 1902
Sabbath: net printe *.	ré 31 Dec. 1902
O as 'k dy ha: net ré makke.	
Sichttiid: printe yn 't boek Ruth.	ré 28 Febr. 1904.
Hwet de Sjonger seach.... printe yn 't Eareälbûm for Tsjibbe G. v.d. Meulen en yn 't boek Ruth.	ré 24 April. 1904,
Moandei: net printe *	ré 24 July 1904
Oantinken: mei mesyk printe yn „Ruth"	ré Jannewaris 1905.
Deuntsje: net printe *	ré Jannewaris 1905.
Syn Sangkje: net printe *	ré Jannewaris 1905.
Simmerslom: net printe *.	ré 22 April 1909.
De âlde Stedsklok: net printe	ré 30 Maert 1909.
Myn Lân: printe yn "It sjongende Fryslân" fen D. Kalma.	ré 30 Maert 1909,
Amerij: net printe *.	ré 27 Febewaris 19i0
Delbûke: net printe *.	ré 1 Maert 1910.
It âlde Hûs: printe yn 'e Wylde Fûgel.	ré 2 Maert 1910,
Libbensboarterij: printe yn ???	ré 7 Maert 1910,
De kristallene Beker: printe Wylde Fûgel.	ré 7 Maert 1910,
Noardewyn, printe yn 't eareälbûm fen Waling Dykstra, Augustus 19ii.	ré 6 Maert 19i0,
De Gast (De Skôger) printe yn Frisia 1920?	ré 31 Maert 1910,
Maitiidseine, net printe *.	ré 20 April 1910,
Nei Ieûwen: , net printe*	ré 16 Augustus 1910,

De earste Kear: net printe *	ré 4 October 1912
De Noarske Kening: net printe *.	re 4 October 1912
Tûzenen: printe Wylde Fûgel.	ré 15 Decimber 1912.
Maeije 19ii net printe *.	ré 19 Jannewaris 1913
De Sjidder: printe album Wynsen Faber.	ré 1910 omwirke 1913.
De Wylde Fûgel: printe Wylde Fûgel.	ré 28 Febrewaris 1915.
Dû bist de dau..: printe Wylde Fûgel.	ré 28 Febrewaris 1915.
De Fasant: printe yn Frisia?	ré 2 Decimber 1915,
Ridsert en Gylgane en noch net klear. Brokstik fen in ballade.	ré? ûnbikend
Skimerjoun: printe Wylde Fûgel.	ré 9 Jannewaris 1916.
Iere Maitiid: printe yn Frisia.	ré 9 Jannewaris 1916.
Pearels: net printe *.	ré 23 Jannewaris 1916.
O dip net op ...: printe Wylde Fûgel.	ré 1 Febrewaris 1916.
Wist, ho-t myn hert: printe Wylde Fûgel.	ré 15 Febrewaris 1916.
De Froast: printe Wylde Fûgel.	ré 15 Febrewaris 1916,
Madonna: net printe *.	ré 22 Febrewaris 1916,
Hwerom?: net printe *.	ré 16 Maert 1916
De Meander: printe yn Frisia.	ré 26 Maert 1916,
Midsimmerlok: printe Wylde Fûgel.	ré 5 Juny 1916,
Simmerjubel: printe Wylde Fûgel.	ré 7 Juny 1916,
Keningsbern: printe Wylde Fûgel.	ré 23 Juny 1916,
Chatelaine: printe Frisia.	ré 5 Maert 1917,
Opdroegen oan myn ljeave Frjeondinne Maaike Ritsma † wiif fen Arjen Wassenaar.	
Libben: printe yn Frisia??	ré 12 Febrewaris 2 April 1917.
Stiltme: printe Wylde Fûgel.	ré 14 April 1917.
Keningsbreid: printe Wylde Fûgel.	ré 2 July 1917.
Lokspaed: net printe *.	ré 5 Dec. 1917.

Forlangst:

printe Wylde Fûgel.

Ien Fonk:

printe Wylde Fûgel.

Wetterroaze mei mesyk

sûnder mesyk printe yn Frisia 1932.

Nacht:

mei mesyk. Net printe.*

De Bûlleblazer:

printe yn Frisia 1928.

Myn hert wie in wylde Fûgel

printe yn 'e Wylde Fûgel.

In rein fen goud:

printe Wylde Fûgel.

Loksljet: Op mesyk set fen Arnold Spoel,

printe yn 'e Wylde Fûgel.

Proloog Wylde Fûgel:

printe Wylde Fûgel.-

Peaske-Let:

printe yn Frisia.

't Ald Boerehûs:

printe yn Frisia.

„Bohèmien I II III IV:

printe yn Frisia.

Maeijelok:

net printe *

It Roazeblomt:

printe yn Frisia 1935.

Sûnt ik dy ken:

net printe.*

In deinen jungen Augen:

net printe,*

Digitalis:

net printe.

For de iensume:

net printe *.

In stream fan sympaty:

net printe *.

Autofeart:

net printe

Dyn Wynstreek:

net printe.*

Ik ... Mem Ierde:

net printe. printe yn Frisia 1935

Teiwaer:

printe yn Frisia 1935.

Annebet:

net printe *.

Dyn griene eagen:

net printe *

12 Juny:

net printe

De Dagen:

net printe *.

Lisck fen Eijsinga:

net printe *.

ré 14 April 1918,

rê 14 April 1918,

ré 27 Jannewaris 1924.

ré 17 Jannewaris 1927.

rê 11 Juny 1928.

ré Febrewaris 1929.

ré 26 Augustus 1929,

ré 10 Jannewaris 1929.

rê 20 Novimber 1929.

ré 2 April 1933.

ré 10 Febrewaris 1933,

ré 5-19 Maert 1933,

ré 8 Juny 1933.

ré 10 Juny 1933.

ré 10 Juny 1933.

ré 4 Juny 1933.

ré 12 Juny 1933.

ré 14 Juny 1933.

rê 13 October 1933.

ré 13 October 1933.

ré 16 October 1933.

ré 8 Jannewaris 1934.

ré 9 Jannewaris 1934.

ré 1934.

foroare 27 Maeije 1935.

ré 12 Maeije 1934.

ré 12 Juny 1934.

ré 19 Decimber 1934.

ballade, ré 26 Sept. 1935.